

Søndag d. 24. februar 1019 i Silkeborg Baptistkirke

Prædiken af Søren P. Grarup

Indgangslæsning: Esajas Bog kap. 55 v. 6-11.

Epistellæsning: 1. Korinterbrev kap. 1 v. 18-31.

Prædikentekst: Markusevangeliet kap. 4 v. 1-20

Jesu lignelsen om sædemanden er en af de lignelser, det i grunden er lidt svært at prædike over. For Jesus forklarer den jo selv, og hvad kan man så føje til? - det er jo så ligetil, kan vi synes.

Men der er noget andet særdeles interessant i teksten her.

Det er ikke usædvanligt, at man roser Jesu pædagogiske evner - og det er der god grund til. I sine lignelser henter han billeder lige ud af dagligdagen - enhver af hans tilhørere kan se scenariet for sig - og med sådanne enkle, klare, nære billeder gør han det uendeligt langt større, nemlig Guds rige, ja Gud selv, begribelig for ganske almindelige små mennesker.

Det er ofte sådan, vi tænker om lignelserne, og sådan vi lægger øre til dem.

Men er det nu også det, han gør?

Hans nærmeste har hørt lignelsen, men de har ikke forstået den.

Og dog siger Jesus til dem :

”Til jer er Guds riges hemmelighed givet -- men til dem udenfor kommer alt i lignelser, for at de skal se og se, men intet forstå, de skal høre og høre, men intet fatte, for at de ikke skal vende om og få tilgivelse.”

Et besynderligt udsagn - det er et lettere tilpasset citat fra Esajas.

Var det ikke meningen med Jesu gerning og forkyndelse, at mennesker skulle vende om og få tilgivelse?

Jo vist var det det!

Men Guds riges hemmelighed er netop ikke en forståelse, man kan tilegne sig, så man efter de eller de principper kan indrette sit liv på den, så man bliver rigtig nok eller god nok til at fortjene Guds gunst og få tilgivelse for det, der ligger forud for den tilegnelse.

Når Gud vover at så sit riges hemmelighed som den ødsle sædemand sår sin sæd, så er det jo fordi han allerede har tilgivet os.

Guds riges hemmelighed kan aldrig tages - den kun modtages, når den gives - når den åbenbares for et menneske.

Da Peter sætter ord på selve Guds riges hemmelighed i sin bekendelse til Jesus : ”Du er Kristus, den levende Guds Søn.” da svarer Jesus : ”Det har kød og blod ikke åbenbaret dig, men min Fader i Himlene.”

Det afsnit af 1. Kor., som vi hørte før, om prædikenes dårskab - tåbelighed - om Guds dårskab, der er visere end mennesker, og Guds svaghed, der er stærkere end mennesker - det fortsætter sådan : ”Da jeg kom til jer, brødre, forkyndte jeg ikke Guds hemmelighed for jer med fremragende talekunst eller visdom, for at jeres tro ikke skulle afhænge af menneskers visdom, men af Guds kraft.”

Guds riges hemmelighed kan ingen præsentere og lukke op for andre - selv den bedste prædikent, eller selv en Paulus - end ikke Jesus selv kunne med nok så klare billeder og nok så god pædagogik eller nok så vise ord servere Guds riges hemmelighed, så andre blot kunne tage den til sig og sige: Nu forstår jeg - nu er Guds riges hemmelighed min.

Vi kender godt problemet - hvis vi kan kalde det et problem - sådan kan det i hvert fald opleves.

Jeg kender det, hver gang jeg skal forberede en prædiken - og alle, der har prøvet at formulere et vidnesbyrd om Guds frelse for andre, kender problemet.

Hver gang når vi til ét bestemt punkt, hvor ordene ikke slår til, og logikken bryder sammen, og enten slår tungen knuder, eller vi må ty til ord og vendinger, som næsten ligner et ritual, som vore egne hoveder ikke forstår. Og det eneste vi kan er at håbe, at den anden, som lytter, får nåde til at høre bagom ordene og se den virkelighed, som ord ikke kan beskrive.

Det ordsammenbrud sker dér, hvor det handler om, at den evige, hellige Gud, livets skaber blev menneske og delte kår med os mennesker helt derud, hvor han gav sit liv i døden, lod sig udslutte som totalt udskudt og forbandet af alle, men brød syndens og Satans og dødens magt og gik foran i en ny skabelse af hele skabningen.

Det lød lidt flot - det kan også siges sådan : Jesus døde og opstod for dig og for mig.

Men stadig kan ordene ikke rumme, hvad de vil sige.

Vi kan sige ordene med munden, og vi kan høre ordene med ørerne. Vor tanke kan forstå ordenes sproglige betydning, men hjertet begriber ikke virkeligheden bag ordene, før Gud ved sin Helligånd åbenbarer - afslører hemmeligheden.

Lad mig forsøge at lave en lignelse - den bliver nok ikke så god som Jesu lignelser.

Sådan et bord her er et bord. Og når jeg siger ordet ”bord”, så ved alle, hvad jeg taler om. Men det, jeg siger, er jo ikke tingen ’et bord’ - jeg siger nogle lyde, som vi har vedtaget er et sprog billede på tingen, og vi er så kendt med det, at vi ikke behøver at have tingen foran os for at forstå ordet.

Men hvad så, når vi taler og hører om det, vi ikke kender - som Paulus udtrykker det også i forlængelse af den tekst vi hørte: ”Hvad intet øje har set og intet øre hørt, og hvad der ikke er opstået i noget menneskes hjerte, det, som Gud har beredt for dem, der elsker ham,”?

Så kan vi bruge alle de ord, vi kan finde på om det - ingen vil fatte det, indtil Gud åbenbarer det for os ved Helligånden.

Tænk om vi, begrænsede skabninger - syndere som vi er - kunne gøre Guds riges hemmelighed til vores - og så gøre med den, som vi har gjort med det, Gud har givet os at forvalte - den jord og det liv, vi har splittet ad. Det ville jo være en katastrofe større end selve syndefaldet.

Men Gud vil dog alligevel, at vi skal kende hans riges hemmelighed. Den er ikke hemmelig, fordi Gud holder den for sig selv, men fordi vi ikke kan kende den på vores måde eller på vore præmisser, men kun på hans. Og han er ivrig og ødsel som sædemanden her, for at vi skal kende den hemmelighed, for at vort liv skal lykkes til hans ære og til velsignelse for os selv og andre - det er vel det, Jesus kalder ”at bære frugt”.

Når det sker, er det et under af samme slags, som når vintergækken bryder igennem og står og blomstrer i frossen jord - som når kornet spirer på marken, vokser sig stort og sætter aks med kerne. Det er livets under, som sker ved Guds skaberord.

Det er et meget præcist billede, Jesus bruger i sin lignelse.

Sædemanden strør sit sædekorn til alle sider, så tankeløst og ødselt, at han aldrig ville kunne begå sig som landmand i Danmark. Han sår af kærlighed, for tænk om livet kunne spire og gro også dér, hvor det ikke ventes, og hvor det ser umuligt ud.

Hvad er det for en mark, han tilsår? Er det hele verden, eller er det det hjørne af verden, som vi kalder Kirken?

Eller er den hårde, dårlige, urene jord den syndige verden, mens den gode jord er kirken? Hvordan skal vi forstå det?

Det får vi ikke at vide - for jeg tror ikke, at Gud skelner sådan.

Gud sår på livet løs - og jeg må tit spørge mig selv: Er jeg den gode jord, eller er jeg den dårlige? Når Jesus tegner disse billeder af forskellig slags jord, så er det jo ikke en påstand om, at menneskelivet er statisk - som en slags forudbestemmelseslære.

God jord kan blive dårlig, hvis den ikke plejes. Og dårlig jord kan blive god, hvis den plejes. Og når Jesus taler om dem, der giver op, når vanskeligheder sætter ind, fordi de "ikke har rod i sig" - eller dem, der "lader denne verdens bekymringer og rigdommens blændværk og lyst til alt muligt andet" kvæle det ord, der er sået, så det ikke bærer frugt - ja så synes jeg, der er noget alt for genkendeligt i det.

Måske kan du også genkende noget af det - så ved du det selv og har ikke brug for at jeg står og tordner dårlig samvittighed ind i dig - dårlig samvittighed er nemlig ikke jordforbedring.

Men jeg kan ikke lade være med at tænke på, at når så mange i dag søger og tørster efter det ord, der skaber liv, og når de næsten konsekvent gør uden om den kirke, som skulle bugne af udsæd - er det så fordi vi i kirken gjorde Ordet til en bunke forklarende bemærkninger - gjorde troen til en gold accept af kloge mænds forsøg på at gøre Guds riges hemmelighed anvendelig efter denne verdens visdom. Gjorde bønner til liturgiske formuleringer eller til hurtig opremsning af alenlange ønskesedler, frem for at lade bønner være lytten efter det ord, som kun kan siges af Guds egen mund. Var det, fordi vi ikke havde tålmodighed eller tro til at lade Gud selv så det ord, men lod os drive af denne verdens bekymringer og rigdommens blændværk og lyst til alt muligt andet til forsøge at gøre det lidt bedre end Gud, lidt smartere, lidt mere spiseligt og forståeligt, lidt mere effektivt og målbart resultatgivende, så det, der fyldte kirkens bugnende lagre af udsæd, blev ord af ganske samme slags, som de ord, der høres alle andre steder - ord, der ikke skaber liv.

God jord kan blive dårlig, hvis den ikke plejes. Og dårlig jord kan blive god, hvis den plejes. Og selv om Jesus bruger udtrykket "dem udenfor", så afgrænsede han ikke marken med hegnsplæ, så vi kan sige, vi er den gode jord - de andre er den dårlige.

Hvordan er mit liv, hvordan er mit hjerte?

God jord kan blive dårlig, men dårlig jord kan også blive god. Og den tankeløst ødsle sædemand er slet ikke så tankeløs endda, for han arbejder også med jordbunden - når han i et menneskehjerte skaber en længsel efter det liv, som kun Gud kan skabe.

Og her må vi godt selv arbejde med. For jordbunden er vort eget hjerte, vort eget liv - os selv. Når den længsel er tændt, så skal der værnes om den. For i grunden er den så besværlig - det er meget lettere at slå den hen eller at puste den ud, overdøve den, for det er en længsel, som lukker op, rækker ud - undertiden skriger efter det, der er radikalt anderledes end alle de ord, som blot nærer det velkendte: denne verdens bekymringer og rigdommens blændværk og lyst til alt muligt andet.

Det er en længsel, som åbner hjertet for det ord, som denne bogs (Bibelens) mange ord vidner om, men som ikke kan siges og ikke kan trykkes, fordi dets indhold, dets virkelighed er den levende Guds eget nærvær - fællesskab med ham selv - ham, som kaldte vintergækken op af den frosne jord.

Og det er en længsel, der er besværlig, for når længselen er indfriet, er der altid uendeligt meget mere at længes efter, for Gud er stor - Gud er altid større.

Og det er en længsel, der er besværlig, fordi den afslører denne verdens velkendte - og derfor trygge - bekymring og rigdommens blændværk og lysten til alt muligt andet, som vi ellers regner for stort og værd at stræbe efter. Længslen afslører det alt sammen som det, det er : avner, der fistrer i vinden.

Og det er en længsel, der er besværlig, fordi den tager imod det liv, der ikke kan gøres op i resultater, som du selv kan håndtere og blive rost for, men et liv, som - når tid er - sætter frugt. Og frugt er det planten må give fra sig, tilsyneladende uden at få noget for det og uden at vide, hvad der

sker med det, blot i håb om, at den frugt bliver til liv et andet sted. Men netop deri er livets mening og opfyldelse.

Ønsker du, at dit liv skal give mening, skal opfyldes, lykkes, så lad være med at gøre det, vi i mange år har pæset hinanden til i vor Herres nervøse kirke, når vi med den dårlige samvitigheds pisk kostede hinanden ud for at omvende det halve kongerige eller for at overbevise os selv om, at vi vel nok elskede vores næste. Avner og blændværk.

Ønsker du, at dit liv skal give mening, skal opfyldes og lykkes, så ti stille, stå stille, sid stille og find den gnist eller glød eller flamme af længsel efter Guds riges hemmelighed, som findes et eller andet sted inde i dig, fordi du er et menneske, skabt i Guds billede, og du er tilgivet og elsket af Gud. Find den længsel - vær om den - giv den plads og giv den ro. For den længsel er god jord.

Og sædemanden - han strør stadig om sig - ikke med ord, men med Ordet, som er den levende treenige Guds eget nærvær. Deri er livet, som bærer frugt.

Amen.